

SĂNĂTATEA ȘI SECURITATEA PERSONALULUI MEDICAL DIN INSTITUȚIILE MEDICO SANITARE PUBLICE

Iurii Lupacescu, competit.

Tudor Grejdean, dr. hab. șt. med., prof. univ.

Elena Florea, drd.

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”,

Chișinău, R. Moldova

fiodor.grejdean@usmf.md

THE SECURITES AND HEALTH OF THE MEDICAL PERSONAL WORKING IN THE PUBLIC MEDICO SANITARY INSTITUTIONS

One of the most important problem is faced by employees in the workplace is risk factors and specific illnesses. In order to determine the particularities of illness for doctors in Moldova, a study was conducted based on surveys of 180 for 4 categories of health workers (45 therapists, 45 surgeons, 45 nurses care units and 45 nurses from surgical wards) from three medical institutions: Municipal Clinical Hospital “Sfînta Treime”, The Republican Clinical Hospital and Clinical Hospital Orhei. Pathology with the highest weight for medical staff in Moldova is gastrointestinal pathology followed by acute respiratory infections. They are caused by nervous stress and intense physical strain.

Introducere. Sănătatea și securitatea în muncă a personalului medical constituie în prezent una dintre cele mai importante și avansate componente ale politicii sociale la nivel național și internațional. Deoarece în fiecare an, mai mult de 350.000 de lucrători în Europa sunt obligați să-și schimbe locul de muncă în urma unui accident, 300.000 suferă de incapacitate de muncă permanentă de diverse grade și 15.000 sunt definitiv excluși de pe piața forței de muncă. Principalul obiectiv este reducerea continuă, durabilă și omogenă a accidentelor de muncă și a bolilor profesionale [1].

Conform OMS, anual cad victimă bolilor profesionale și accidentelor de muncă un număr de aproximativ 1,1 milioane de persoane și se înregistrează 160 milioane de cazuri noi de boli profesionale [2].

Un studiu efectuat în SUA, în anul 2000 [3], arată că de boli grave ale coloanei vertebrale suferă:

- 182 din 10.000 asistente medicale
- 90 din 10.000 medici

Studiile efectuate în SUA au demonstrat că problemele de sănătate specifice cauzate de acești factori de risc pot include [4]:

- Stresul: 29,4% din personalul medical suferă de această problemă.

- Epuizarea: 36,2% dintre angajații din sectorul sanitar suferă de epuizare severă.
- Anxietatea: 11,4% dintre lucrătorii sectorului sanitar suferă de anxietate.
- Iritabilitatea: 15,2% dintre lucrătorii sectorului sanitar suferă de iritabilitate.
- Depresia: 32 % dintre lucrătorii medicali au raportat sentimente de depresie.

Cele mai frecvente boli profesionale la personalul medico-sanitar din Uniunea Europeană[5], sunt:

- Boli infecțioase, toxice și parazitare: Hepatita virală B,C,D,HIV/ SIDA;
- Boli digestive: Gastrita cronică, Pancreatita cronică, Colecistita cronică, etc.;
- Boli cardiovasculare: Hipertensiunea arterială, Cardiopatia ischemică;
- Boli endocrine: Diabetul zaharat;
- Boli alergice: Dermatita de contact;
- Boli osteo-musculo-articulare: Radiculopatia, Osteocondroza;
- Boli neurologice;
- Boli psihice, devieri comportamentale;
- Boli oculare: astenopatia acomodativă, vicii de refracție optică, cataracta, etc.
- Boala actinică (de iradiere)
- Neoplaziile

Cele relatate mai sus, ne-a determinat să elaborăm scopul și obiectivele studiului.

Scopul studiului: Studiarea factorilor de risc profesionali, care contribuie la apariția bolilor profesionale la personalul medical ce activează în Instituțiile Medico Sanitare Publice Spitalicești.

Obiectivele

1. Studiarea riscului profesional în activitatea personalului medical la nivel național și internațional.

2. Determinarea factorilor de risc profesional care contribuie la apariția bolilor profesionale la angajații ce activează în Instituțiile Medico Sanitare Publice Spitalicești.

3. Determinarea bolilor profesionale caracteristice personalului medical ce activează în Instituțiile Medico Sanitare Publice Spitalicești.

4. Elaborarea măsurilor de prevenire și combatere a factorilor de risc, care contribuie la apariția bolilor profesionale la lucrătorii sistemului sanitar.

Materiale și metode

Studiul descris a fost un studiu descriptiv și selectiv. Studiul descriptiv, după volumul eșantionului, descrie frecvența factorilor de risc în activitatea personalului medical și impactul bolilor profesionale pentru sfera dată. Studiul selectiv s-a realizat în funcție de Instituția Medico Sanitară Publică și specialitatea personalului medical. Pentru determinarea particularităților factorilor de risc, specificul bolilor profesionale și stărilor de anxietate în rândul personalului medical, au fost selectate trei baze de studiu: Spitalul Clinic Municipal „Sfînta Treime”, Spitalul Clinic Republican și Spitalul Clinic Raional Orhei. Din lotul de 180 persoane anchetate, face parte personalul medical cu următoarele specialități: terapeuți (45 persoane), chirurși (45 persoane), asistente medicale în secțiile de terapie (45 persoane) și asistente medicale în secțiile de chirurgie (45 persoane).

Metodele studiului:

- ▶ **Istorică**–studierea, compararea și înțelegerea proceselor sănătății personalului medical cu dezvoltarea ulterioară a sistemului de sănătate și securitate în muncă.
- ▶ **Statistică**–determinarea și aprecierea obiectivă a stării de sănătate și influența factorilor de risc privind angajații sistemului medical.
- ▶ **Matematică**–calculare matematice în baza diferitor formule specifice utilizate cu scopul aprecierii eșantioanelor studiate pe parcursul cercetării.
- ▶ **Sociologică**–utilizarea anchetei și interviului. Ea a permis studierea opiniei lucrătorilor medicali cu privire la prezența factorilor de risc în activitatea lor și influența lor asupra stării de sănătate și anxietate.
- ▶ **De comparare**–s-au efectuat comparații la nivel de categorii de personal medical (terapeuți, chirurși, asistente medicale în secțiile de terapie și chirurgie), inclusiv la nivel de Instituții Medico-Sanitare Publice (Spitalul Clinic Municipal „Sfînta Treime”, Spitalul Clinic Republican și Spitalul Clinic Raional Orhei).

Volumul cercetării

- **Anchete pentru sondaj de opinii – 180**
- **Categoriile de personal medical anchetate:**
 - ✓ Terapeuți – 45
 - ✓ Chirurși – 45
 - ✓ Asistente medicale în secțiile de terapie – 45
 - ✓ Asistente medicale în secțiile de chirurgie – 45
 - ✓ Total – 180 persoane anchetate

- **Bazele de studiu:**

- ✓ Spitalul Clinic Municipal "Sfinta Treime"
- ✓ Spitalul Clinic Republican
- ✓ Spitalul Clinic Raional Orhei

Studiul s-a realizat în mai multe etape:

Etapa I. Strategia efectuării cercetării:

- Definirea problemei, scopului, mărimea eșantionului și metodele de cercetare.
- Elaborarea listei factorilor de risc și bolilor profesionale specifice personalului medical.

Etapa II. Acumularea materialului:

- Elaborarea registrelor de acumulare a materialului de studiu.
- Extragerea informației din documentele oficiale naționale și internaționale.
- Elaborarea chestionarului sociologic de apreciere a gradului de influență a factorilor de risc în activitatea profesională, specificul bolilor profesionale și gradul de anxietate în rândul personalului medical pe categorii și instituții.

Etapa III. Prelucrarea informației acumulate studiului:

- Analiza chestionarului de apreciere a gradului de influență a factorilor de risc în activitatea profesională, specificul bolilor profesionale și gradul de anxietate în rândul personalului medical pe categorii și instituții.
- Elaborarea unui set de măsuri de prevenire a factorilor de risc, stărilor de anxietate și a bolilor profesionale în rândul personalului medical.

Studiul descris în lucrarea de față, după caracterul său este de tip observațional-descriptiv (studierea variației factorilor de risc, maladiilor profesionale și a stărilor de anxietate printre personalul medical), iar conform genului investigației – parțială (cercetarea unei părți din „universul statistic”).

Rezultate și discuții

În anchetele propuse personalului medical (45 de terapeuți, 45 de chirurși, 45 de asistente în terapie și 45 de asistente în chirurgie), au fost incluse întrebări cu privire la bolile: aparatului circulator, tractului gastro-intestinal, sistemului nervos, dermatologice, infecțioase, oculare, endocrine și din sfera traumatismelor. În baza lor, pentru tot lotul de persoane anchetate (180), avem următoarele rezultatele: patologia cu ponderea cea mai mare pentru personalul medical anchetat este Patologia Tractului Gastro-Intestinal cu o pondere de 99%, urmată de: Infecți-

ile Respiratorii Acute (98%), Patologia Cardiacă (96%), Patologia Oculară (93%), Traumatisme (91%), Dermatita Alergică (87%), Patologia Sistemului Nervos Central (76%) și de Diabetul Zaharat (48%).

În ceea ce privește Patologia Sistemului Nervos, în baza anchetelor propuse personalului medical, rezultă, că ponderea cea mai mare pentru cefaleele zilnice o au asistentele din secțiile de terapie cu 25% din totalul de persoane anchetate, urmate de asistentele din secțiile de chirurgie cu 21,11%. Medicii chirurși au o pondere de 18,33% pentru această patologie, iar medicii terapeuți 11,66%. În ceea ce privește Patologia Cardiacă, în baza anchetelor, rezultă că ponderea cea mai înaltă pentru Hipertensiune arterială de gradul I și II la personalul medical o au medicii chirurși cu o pondere de 25% din cele 180 de persoane anchetate. Sunt urmați de asistentele medicale din secțiile de chirurgie cu 24,44%, asistentele medicale din secțiile de terapie cu 23,88% și medicii terapeuți cu 22,22%.

În ceea ce privește patologia dermatologică, în conformitate cu rezultatele anchetelor, observăm că ponderea cea mai mare pentru dermatita de contact o au medicii chirurși cu 22,77% din total de persoane anchetate. Pe locul doi se află asistentele medicale din secțiile de chirurgie cu 22,22%, urmate de asistentele medicale din terapie cu 21,66% și medicii terapeuți cu 20%.

Concluzii

1. Rezultatele cercetărilor efectuate de diferiți autori demonstrează că apariția bolilor profesionale în activitatea lucrătorului medical este inevitabilă, atât la nivel internațional, cât și în Republica Moldova.

2. Rezultatele studiului confirmă, că bolile profesionale, specifice lucrătorilor medicali din IMSP Spitalicești din Republica Moldova sunt variate și ponderea cea mai înaltă o au patologiile tractului gastro-intestinal și infecțiile respiratorii acute.

3. Rezultatele studiului atestă, că principalii factori de risc în timpul activității de serviciu al personalului medical din IMSP Spitalicești sunt: stresul neuropsihosenzorial și suprasolicitarea fizică.

4. Specialiștii medicali din Republica Moldova susțin lipsa unui Centru al Medicinii Muncii, destinat în exclusivitate supravegherii și securității condițiilor de muncă și stării de sănătate a angajaților sistemului sanitar din Republica Moldova.

5. Rezultatele cercetărilor efectuate cu privire la riscurile profesionale înregistrate la personalul medical, pot fi considerate un semnal de alarmă pentru Instituțiile Medico Sanitare Publice, care monitorizează sănătatea și securitatea personalului medical din Republica Moldova.

Referințe bibliografice

1. Petran M. Manual de Medicina Muncii. Cluj Napoca: Editura Medicală Universitară "Iuliu Hațieganu", 2000, p. 121
2. Zlate M. Tratat de psihologie organizațional-managerială. Vol. 2. Iași: Editura Polirom, 2007, p. 206.
3. Nicolescu O. Managementul modern al organizației. București: Editura Tribuna Economică, 2001.
4. Neagu G., Udrescu M. Managementul organizației. București: Ed. Tritonic, 200, p.186.
5. Zlate M. Leadership și Management. Iași: Ed. Polirom, 2004, p.156.

УЧАСТИЕ И РОЛЬ СВОБОДНЫХ АМИНОКИСЛОТ В КАНЦЕРОГЕНЕЗЕ

Светлана Гараева, dr. șt. biol., conf. cercet., cerc. șt. coord.

Анна Леорда, dr. șt. biol., conf. cercet., cerc. șt. coord.

Галина Постолати, cercet. șt. stagiar

Институт физиологии и санокреатологии, Кишинэу, Р. Молдова

garaeva.47@mail.ru

leorda-ana64@mail.ru

galinapostolati@mail.ru

THE FREE AMINO ACIDS PARTICIPATION AND ROLE IN CARCINOGENESIS

Metabolic control and correction of pathological conditions are based on the presence of adequate biochemical criteria, the information content of which is largely determined not only by the biological significance, but also by the level of integration of metabolic processes. So the information obtained in the analysis of the amino acid spectrum in physiological fluids has not only a purely theoretical, but also practical significance, which makes it promising to use amino acid analysis to characterize metabolic homeostasis, including in some types of malignant tumors.

На сегодняшний день имеется достаточно обширная научная литература, свидетельствующая о сложных патологических и структурно-метаболических механизмах развития канцерогенеза. Несмотря на фундаментальность этих исследований, многие аспекты патогенеза этого заболевания до настоящего времени остаются недостаточно изученными. Так, не сведены в единую информационную систему вопросы о состоянии белкового обмена, в частности, аминокислотного, который интегрирует и координирует все виды обмена веществ и энергии, а также о его роли в патогенезе рака.